

Riksdagen
Uppteckningar
vid EU-nämndens sammanträden
2019/20:66

SVERIGES
RIKSDAG

Fredagen den 17 juli

§ 1 Fråga om medgivande till deltagande på distans

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att nämnden har medgivit deltagande på distans.

§ 2 Europeiska rådet
Statsminister Stefan Löfven
Information under pågående möte i Europeiska rådet den 17–18 juli 2020

Anf. 2 ORDFÖRANDEN:

Vi ska ha statsministern med oss på telefon.

Anf. 3 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Det stämmer, fru ordförande! Under dagen har vi haft en lång diskussion, ungefär åtta timmar, om såväl långtidsbudgeten som återhämtningspaketet. Vi bröt mötet för ungefär en och en halv timme sedan. Förhandlingarna ska fortsätta under middagen, som inleds strax.

Det har under diskussionerna blivit alltmer tydligt att storleken på långtidsbudgeten, våra rabatter och återhämtningspaketet hänger väldigt nära samman i förhandlingarna. Vi har som ni vet haft ett mycket nära och bra samarbete med våra tre frugala vänner, och efter dessa plenum hade vi fyra ett speciellt möte där det stod helt klart att de tre andra är beredda att diskutera också en bidragsdel. Det är av det skälet som jag nu behöver ha detta samråd med EU-nämnden, före middagen.

Jag är övertygad om att det ligger i Sveriges intresse att i det här läget öppna för att diskutera även en bidragsdel i återhämtningspaketet. Jag vill klargöra att vi fortfarande är emot principen att låna för bidrag, men det är också så att vi löper en uppenbar risk att förhandlingarna brakar samman om vi på egen hand blockerar bidrag. Då kommer vi även att vara helt isolerade. Annorlunda uttryckt kan man säga så här: Bidragsdelen hänger helt och håller ihop med våra möjligheter att säkra tillräckligt stora rabatter och därmed vår framtida avgift. Det kommer också att vara avgörande att vi kan fortsätta att hålla ihop samarbetet med våra likasinnade vänner.

Middagen börjar som sagt strax, men jag vill ändå vara tydlig med att jag naturligtvis har för avsikt att återkomma till nämnden när Europeiska rådets ordförande Michel väl har lagt ett nytt förslag på bordet. Nämnden ska givetvis kunna ta ställning till helheten.

Med det tackar jag för ordet, fru ordförande.

Anf. 4 ORDFÖRANDEN:

Tack så mycket, statsministern!

Vi har ju en ganska bred samsyn i nämnden, och jag tänker att det är viktigt för den samsynens genomslag att vi verkligen behandlar informationen konfidentiellt. Förhandlingarna är nämligen i ett känsligt läge. Jag vill bara påminna om det innan vi går vidare.

Anf. 5 JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Det här är ju inte lätt, och utifrån det förra informationsmötet misstänkte vi väl vartåt det barkade, så att säga. Jag har några saker jag vill säga med anledning av detta.

Sverige är ett av de länder som betalar mest till EU, och regeringen måste nu ställa tuffa krav i förhandlingarna. Jag förstår att det nu börjar dra ihop sig skarpt, och vi vill inte heller att mötet avbryts.

Vad jag förstår ska man nu gå vidare och diskutera bidrag i återhämtningsfonden. Jag har sagt förut att det finns starka skäl att koordinera insatserna med anledning av corona, och vi är överens om att generösa lån skulle vara betydligt mer effektivt än bidrag. Detta skulle vara en stor principiell förflyttning; den svenska ståndpunkten har under lång tid varit att EU inte ska låna pengar till löpande utgifter. Men det är exceptionella tider, och det är viktigt att vi på något sätt kommer vidare i förhandlingarna. Det är dock även väldigt viktigt att vi inte gör positionsförflyttningar utan att det finns en kontext kring detta.

Jag och Moderaterna tycker att detta är en förhandling och att regeringen, om man nu vill ändra den svenska positionen och gå med på den här förflyttningen, bör säkerställa att de andra deltagarna i förhandlingarna ger eftergifter i motsvarande grad, så att säga. Då har vi från moderat sida ett antal grundläggande utgångspunkter som vi vill ha med, och i så fall är vi villiga att ge regeringen det här mandatet. Jag tror att de flesta vid det här mötet känner till utgångspunkterna.

För det första måste bidragsdelen i så fall måste hållas på mycket låga nivåer.

För det andra borde även volymen på långtidsbudgeten minskas i sådana här förhandlingar.

För det tredje – och det var statsministern inne på – måste man säkra att rabatterna bibehålls på samma nivå som i dag.

För det fjärde måste kriterierna för utbetalning av stöden justeras så att de träffar de stater och regioner som är drabbade av krisen.

För det femte – det här är viktigt, och jag har sagt det flera gånger – måste det krävas reformer i de länder som kommer att ta emot stöden.

För det sjätte, vilket vi tog upp på informationsmötet tidigare och har tagit upp flera gånger, kan och ska EU-stöd aldrig betalas ut till länder som bryter mot grundläggande rättsstatliga principer.

Slutligen skulle jag vilja föra fram att det, precis som statsministern säger, är nödvändigt att vi har ett samarbete i F4-gruppen. Jag hör att de andra tre är beredda att göra den här förflyttningen, och jag tror också att det är viktigt att vi kommer vidare i diskussionen. Men med tanke på de krav vi ändå måste kunna ställa om vi gör den här stora positionsförflyttningen anser jag att den behöver ske i samband med att regeringen i utbyte med F4-gruppen begär att de andra länderna har ett större engagemang i vår viktiga fråga om att budgeten inte får finansieras med nya, egna medel.

Avslutningsvis, fru ordförande, vill jag bara säga att Fredrik Reinfeldt år 2013 lyckades förhandla fram en minskad EU-budget – för första gången någonsin. Jag förväntar mig att statsministern gör allt han kan och att även den här regeringen lyckas med det.

Anf. 6 MARTIN KINNUNEN (SD):

Till att börja med skulle jag vilja veta hur mycket bidrag man vill öppna för när man nu vill öppna för bidrag. Det är nämligen väldigt stor skillnad på 100 och 500. Det bör därför konkretiseras.

Från Sverigedemokraternas sida är vi negativa till att öppna för detta. Bland alla de kommentarer som har gjorts kan vi se att de andra länderna hela tiden har trott att vi frugala länder inte menar allvar. De har trott att vi inte menar allvar med att säga nej till detta – och nu spelas det upp som

att de har rätt, så att säga. Jag tycker alltså att man egentligen borde sätta hårt mot hårt och vara öppna för att vi får ta ett nytt möte i ett senare skede; det är ingen katastrof för svenska intressen att skjuta på det här. Vill man ha så mycket av den svenska dealen som möjligt kan man inte få en uppgörelse nu. Det är vår slutsats.

Det lutar alltså åt att anmäla avvikande mening från vår sida, men jag vill lyssna in och se hur övriga partier ställer sig – om det kan finnas olika alternativ vad gäller majoriteter. Jag får alltså återkomma.

Anf. 7 ANNIKA QARLSSON (C):

Fru ordförande! Tack för presentationen så här långt, statsministern!

Det är inte en bra förhandlingsposition ifall förhandlingarna bryter samman. Det måste ändå finnas öppningar för att fortsätta samtalen. Det som någonstans är helt avgörande för en förhandlings framgång är ju att alla har fått ge och ta, och ska vi öppna upp den här delen – som för oss har varit en viktig princip och som öppnar för ett annat sätt att förhålla sig till hur vi löser saker gemensamt – måste det också komma någonting tillbaka från den andra sidan.

Kopplat till de diskussioner vi har haft tänker jag att en del av lånedelen ändå blir bidrag; det kanske är ett givet första steg. Men då måste det också komma något från andra sidan. Då tänker jag dels att det måste ha den tydliga koppling till covid-19 som man anger ska finnas, dels att det måste finnas tydliga kopplingar till att få den inre marknaden öppnad. Det gäller den typen av frågor, men det handlar också om rättsstatsprincipen. Jag förstår att det finns de på andra sidan som väldigt gärna vill ha låsningar som gör att detta kommer att bli lika tandlöst som artikel 7 har varit hittills.

Jag tänker att man där måste försöka få in om det är till exempel en omvänd kvalificerad majoritet som man väljer att lägga in, eller liknande. Det är ju detaljer, men jag tänker att det finns olika vägar att försöka verkligen göra skillnad i andra delar. Det är alltså viktigt att vi fortsätter förhandlingarna, och det mandatet är jag beredd att ge – men det måste också finnas andra bitar som kommer tillbaka och som är viktiga för oss.

Anf. 8 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! Det är en helt ny princip inom EU att man ska låna och låta framtida generationer betala. Det har vi aldrig gått med på tidigare. Om euroländerna gör det för att ha en gemensam upplåning för en valutaunion [XXX, ohörbart] tycker jag att det är en sak – de har valt en väg som leder mot en gemensam finanspolitik – men jag menar att det strider mot vår etablerade politik. Egentligen menar jag att frågan avgjordes i folkomröstningen om euron, där vi valde att inte gå in på spåret med gemensam finanspolitik, gemensam upplåning och annat.

Vänsterpartiet godkänner alltså inte att man går över till att ge bidrag i stället för lån. Vi tycker att det är orimligt. Sverige har i praktiken inte fått någonting än, och att backa på en av de viktigaste punkterna utan att veta vad ordförandeskapet erbjuder tycker jag vore otroligt defensivt. Det kan ju hända att ordförandeskapet inte erbjuder någonting och att det inte har hänt någonting för oss, och då har man ändå sålt ut mycket av det som är det viktigaste.

Vi skulle alltså hellre se att man sätter hårt mot hårt. Hellre att man gör en uppgörelse senare som är bättre än att man godtar en dålig uppgörelse nu. Därmed anmäler vi avvikande mening mot varje mandat som innebär att nämnden ger regeringen rätt att förhandla för en bidragsdel i återhämtningsfonden.

2019/20:66
17 juli

Anf. 9 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru ordförande! Jag förstår att det är viktigt att hålla ihop frugala fyran så långt det bara är möjligt. Frågan är alltså vad vi får för att gå med på detta. Det är ändå det som kommer att vara slutklämmen, så att säga. Vi är ju starkt emot detta med bidragsdelen, men det kommer ändå att handla om helheten, som vi ser det. Hur stora blir volymerna totalt? Det påverkar också hur stor andel bidrag det blir. Hur kommer rabatternas storlek att vara? Det påverkar vår totala EU-avgift och konditionaliteten för att få del av bidrag – men även lån, förstås.

Det finns alltså flera olika saker som krävs, och det är väldigt svårt att säga annat än: Okej, vi kan ge statsministern möjlighet att diskutera detta. Men i slutändan handlar det om helheten för att vi över huvud taget ska kunna ta ett beslut, att vi kan räkna på alla delarna.

Vi har flera olika krav, men jag tror att jag nöjer mig med detta nu.

Anf. 10 TINA ACKETOFT (L):

Jag ska försöka hålla mig kort. Det är, som Désirée Pethrus säger, helheten som är det viktiga. Nu har vi en oerhört viktig del där vi har bara en del på bordet. Statsministern vet var liberalerna står. Vi har hela tiden sagt att vi kommer att hamna här, så är det bara. Vi kommer naturligtvis inte att ställa några krav på olika nivåer utan ge ett öppet mandat till statsministern, för det kommer han att behöva.

Jag tycker att det är väldigt viktigt, och där är vi överens, vilka kriterier det ska vara för utdelning och också att man ska ha reformer för att få stödet, det vill säga strukturella reformer om hela budgetdelen. Sedan kommer vi tillbaka till rättsstatens principer, som det är viktigt att man följer inte bara när man får medlen utan också efter att man har fått medlen. Vi följer den diskussionen.

Visst, det är en helt ny princip. Jag förstår precis vad Jonas Sjöstedt menar. Men det är också ett helt nytt scenario som vi står framför.

Vi ställer oss alltså bakom detta och avvaktar nästa möte. Jag utgår från att vi när det kommer mer detaljer kommer att bli kallade till ett nytt möte. Lycka till!

Anf. 11 LUDVIG ASPLING (SD):

Jag har varit närvarande på mötet men fick inte säga någonting inledningsvis. Jag vill få det fört till protokollet.

Anf. 12 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Jag vill först tydliggöra att det inte är så att vi nu sitter och förbereder att göra det här utspelet och sedan se vad som händer. Jag vill vara väldigt tydlig med det.

Jag tycker fortfarande inte att man ska ha någon bidragsdel. Skulle det bli en ska den vara så liten som möjligt, och det ska naturligtvis vara

kopplat till andra delar. Vi ska ha någonting för det. Men det jag försökte säga inledningsvis om våra möjligheter att stå upp på riktigt för vår avgift och rabatten kopplat till det var att om nu alla andra länder är redo att göra detta menar jag att det vore direkt kontraproduktivt för Sverige att säga att vi nu isolerar oss i just den här frågan och sedan tro att vi ska få någon framgång i förhandlingarna. Så fungerar det helt enkelt inte. Det här är för vårt bästa.

Alla de punkter som har tagits upp här av Jessica Roswall, Tina Acketoft, Désirée Pethrus med flera är självfallet med i det här paketet. Vi pratar om bidragsdelen, och vi vill ju helst inte ha någon och annars så låg som möjligt. Volymen på budgeten och rabatten i utbyte är det vi vill säkerställa, likaså kriterierna vi har pratat om, att det ska vara reformer och att rättsstatens principer ska gälla. Det här får inte ses som att det är en del som nu rycks loss och görs klar. Detta hänger ihop och ska bli ett paket som är så bra som möjligt för vårt land. Det är det som är själva poängen.

Anf. 13 MARTIN KINNUNEN (SD):

Jag har en anmälan om avvikande mening från Sverigedemokraterna rörande detta. Vi tycker inte att man ska ändra på mandatet när det gäller bidragsdelen. Vi tycker att Sverige ska säga nej till bidrag. Vi tycker inte att Sverige ska vara rädd för att sätta käppar i hjulet för en överenskommelse i dag. Vi kan ha ett bättre läge i förhandlingarna senare om vi är tydliga. Jag uppfattar det här som en vek förhandling av den frugala fyran, där man faktiskt gör exakt det som alla andra har spekulerat i att man kommer att ha, det vill säga att man inte kommer att hålla fast vid detta. Jag kan bara beklaga det, men jag vill anmäla avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Anf. 14 HAMPUS HAGMAN (KD):

Jag vill bara föra in frågan om egna medel, som jag också tycker är en viktig fråga där vi har haft bra ståndpunkter för Sveriges del tidigare. Jag tycker att den bör finnas med i den fortsatta diskussionen för Sveriges del. Att hålla tillbaka nya egna medel är också en målsättning som vi bör ha i den här förhandlingen.

Har den frågan diskuterats under dagen? Vi fick ingen information om det tidigare av statssekreteraren.

Anf. 15 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Den delen är inte igång ännu, så att säga. Men vi har en uppfattning som vi driver, och den är väl känd. Jag tycker inte att det är något problem i det avseendet.

Låt mig sedan bara säga, även om det egentligen inte är min sak – fru ordföranden sa det väldigt bra – att det är en oerhört känslig situation i förhandlingen, och det vore väldigt olyckligt om någonting kom ut i förväg. Vi vet inte när det här steget behöver tas. Det får inte komma ut före, för då har vi definitivt försämrat våra möjligheter att få ett bra utbyte. Jag vill ändå understryka det, för jag tycker att det är viktigt att ha det sagt. Vi är inte där ännu; vi vill bara ha den beredskapen. Det är oerhört känsligt nu.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

2019/20:66

17 juli

Jag uppfattar det som att alla partier vill att det här steget ska betyda någonting på allvar. Även de som inte håller med om det tror jag önskar att det åtminstone ska betyda någonting. Jag utgår från att vi alla klarar av att hålla tätt om detta.

Då sammanfattar jag med att konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med avvikande ståndpunkt anmäld från Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet.

Vi tackar för nu, så får vi se vad som händer. Mötet avslutas.

Innehållsförteckning

§ 1 Fråga om medgivande till deltagande på distans

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1

§ 2 Europeiska rådet

.....	2
Anf. 2 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 3 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	2
Anf. 4 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 5 JESSIKA ROSWALL (M).....	2
Anf. 6 MARTIN KINNUNEN (SD)	3
Anf. 7 ANNIKA QARLSSON (C).....	4
Anf. 8 JONAS SJÖSTEDT (V).....	4
Anf. 9 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	5
Anf. 10 TINA ACKETOFT (L)	5
Anf. 11 LUDVIG ASPLING (SD).....	5
Anf. 12 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	5
Anf. 13 MARTIN KINNUNEN (SD)	6
Anf. 14 HAMPUS HAGMAN (KD).....	6
Anf. 15 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	6
Anf. 16 ORDFÖRANDEN.....	7